

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami, pohľadávkami a kontrola plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly v meste Košice, ktoré je sídlom kraja

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe Plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2009.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi pri hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladaní s majetkom a preverenie a vyhodnotenie plnenia opatrení prijatých na základe výsledkov kontroly vykonanej v roku 2006.

Predmetom kontrolnej akcie bola kontrola rozpočtu mesta, záverečného účtu mesta a jeho účtovnej závierky, kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladania a hospodárenia s majetkom mesta, kontrola plnenia prijatých opatrení a účinnosti vnútorného kontrolného systému.

Kontrola bola vykonaná v meste Košice, Trieda SNP č. 48/A, 040 11 Košice za obdobie roku 2008.

Počas výkonu kontroly bolo zistené

1 Pôsobnosť mesta

Kontrolou zriaďovacích listín bolo zistené, že zriaďovacia listina Bytového podniku mesta Košice neobsahovala v roku 2008 všeobecné označenie štatutárneho orgánu, vecné vymedzenie majetku a rozšírenie predmetu podnikania podľa uznesenia Mestského zastupiteľstva v Košiciach (ďalej len „MZ“), čím bol porušený zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“).

2 Rozpočet mesta, záverečný účet mesta, účtovná závierka

Mesto Košice (ďalej len „mesto“) uhradilo v roku 2008 za investičnú akciu Dominikánske námestie sumu 136 124,26 eur, pričom v rozbere hospodárenia a vo Finančnom výkaze o plnení rozpočtu verejnej správy k 31.12.2008 uviedlo sumu čerpania kapitálových výdavkov na uvedenú akciu celkom 175 920,45 eur. Nesprávnym vykazovaním čerpania kapitálových výdavkov mesto porušilo zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy“).

3 Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami

Pri kontrole čerpania kapitálových výdavkov a prostriedkov EÚ neboli zistené nedostatky. Preverení čerpania bežných výdavkov bolo zistené porušenie finančnej disciplíny z vlastných zdrojov v celkovej sume 362 318,89 eur v nasledujúcich prípadoch.

Kontrolovaný subjekt realizoval prestavbu parkoviska v celkovej sume 115 165,28 eur spĺňajúcu podmienky technického zhodnotenia majetku z bežných výdavkov, čím bol porušený zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Nedodržaním postupov účtovania bol porušený zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o účtovníctve“).

Mesto poskytlo v jednom prípade preddavok bez písomnej dohody v sume 1 062,21 eur a v štyroch prípadoch nezúčtovalo preddavok do troch mesiacov v celkovej sume 172 027,48 eur. Kontrolou projektov v rámci opatrenia Infraštruktúra vzdelávania na rekonštrukciu a modernizáciu štyroch základných škôl bolo zistené poskytnutie preddavkov v celkovej sume 18 565,36 eur na dlhšie obdobie ako tri mesiace a zároveň ich nezúčtovanie do konca rozpočtového roka. Nedodržaním podmienok poskytovania a zúčtovania preddavkov mesto porušilo zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite“).

Kontrolovaný subjekt uzatvoril mandátnu zmluvu na vypracovanie žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z fondov EÚ na projekt výroba kompostu Bernátovce. Súkromnej firme boli vyplatené dve čiastkové odmeny v sume 9 085,18 eur za splnenie celého dohodnutého predmetu plnenia zmluvy a to príprava podkladov na čerpanie finančných prostriedkov z verejných zdrojov, kontrola projektovej dokumentácie, spracovanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok. V mandátnej zmluve bola dohodnutá aj tretia odmena, ktorá bola viazaná len na podpis zmluvy o nenávratný finančný príspevok s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky. Preplatením tretej odmeny bez viazania na presne vyšpecifikovanú prácu v celkovej sume 29 625,57 eur bol porušený zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Pri kontrole bežných výdavkov bolo ďalej zistené, že mesto uzatvorilo dve rámcové zmluvy so súkromnými personálnymi agentúrami na výber zamestnancov na riadiace pracovné pozície. Kontrolou prvej rámcovej zmluvy bolo zistené, že v prílohe boli presne vyšpecifikované tri objednané pracovné pozície. Kontrolovaný subjekt zaplatil v roku 2009 uvedenej agentúre 9 259,87 eur za obsadenie dvoch iných pracovných pozícií ako bolo v zmluve dohodnuté, čím porušil zmluvné podmienky a zákon o finančnej kontrole a vnútornom audite. V druhej rámcovej zmluve neboli mestom presne špecifikované objednané pracovné pozície. Na základe tejto zmluvy mesto vyplatilo v roku 2008 sumu 8 887,67 eur a v roku 2009 sumu 20 939,38 eur. Mesto celkovo zaplatilo za externý výber šiestich zamestnancov personálnym agentúram spolu 39 086,92 eur. Náklady spojené s vybratím dvoch zamestnancov najdrahšou metódou externého výberu a to metódou priameho oslovenia, vyhľadávania a výberu v celkovej sume 22 712,91 eur boli vynaložené neúčinne, pretože obidvaja zamestnanci do piatich mesiacov rozviazali pracovný pomer s kontrolovaným subjektom, čím bol porušený zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Mesto zabezpečilo bezplatnú náhradu jedného zamestnanca, druhý prípad bol v štádiu riešenia.

Mesto nezabezpečilo hospodárnosť a efektívnosť použitia verejných prostriedkov tým, že nevykonalo verejné obstarávanie pri objednávaní externých právnych služieb v dvoch prípadoch v celkovej sume 3 160,08 eur. Týmto konaním mesto porušilo zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Kontrolovaný subjekt poskytol pre neziskovú organizáciu dotáciu v sume 16 596,96 eur, aj keď žiadosť neobsahovala doklady preukazujúce finančné krytie nákladov z vlastných zdrojov, čím bola porušená zmluva o poskytnutí dotácie ako aj VZN o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta.

Kontrolou dodržiavania postupov mesta pri verejnom obstarávaní služieb boli zistené opakované porušenia zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) predovšetkým pri realizovaných prieskumoch trhu, keď napr.: neboli vypracované správy z vykonaného prieskumu trhu, vypracované záznamy neobsahovali hodnotu zákazky, odôvodnenie výberu vybratých záujemcov, odôvodnenie výberu ponuky úspešného uchádzača. Ďalej kontrolovaný subjekt opakovane nevyočítal a neurčil predpokladanú hodnotu zákazky v čase začatia postupu zadávania predmetnej zákazky, mesto oslovovalo rovnaké firmy na poskytnutie ponúk. V prípadoch, keď mesto nerealizovalo prieskum trhu, resp. nevypracovalo o ňom žiadny záznam, nedodržalo princíp transparentnosti. V jednom prípade sa stali víťazmi prieskumu trhu dve firmy, s ktorými mesto uzatvorilo zmluvy, čím bol porušený princíp hospodárnosti a efektívnosti. Kontrolou bolo zistené nedodržiavanie internej smernice o verejnom obstarávaní tým, že pri záznamoch o vykonaných prieskumoch trhu neboli doložené písomné ponuky minimálne dvoch záujemcov.

Mesto v jednom prípade pri podprahovej zákazke nevyočítalo a neurčilo predpokladanú hodnotu zákazky v čase začatia postupu jej zadávania, nezaslalo uchádzačovi záznam z otvárania ponúk, nevyhotovilo záznam z vyhodnocovania ponúk, nevypracovalo správu o zákazke, nezaslalo Úradu pre verejné obstarávanie oznámenie o uzatvorení zmluvy.

4 Nakladanie a hospodárenie s majetkom mesta

4.1 Evidencia, využívanie a ochrana majetku

Porovnaním účtovných stavov evidovaných na majetkových účtoch hlavnej knihy so stavom evidovaným v majetkovej evidencii boli k 31.12.2008 zistené rozdiely na účtoch týkajúcich sa účtovania o softvére, stavbách, strojoch, prístrojoch a zariadeniach, dopravných prostriedkoch, drobnom dlhodobom majetku, pozemkoch a umeleckých dielach, čo bolo v rozpore so zákonom o účtovníctve.

Kontrolou existencie vlastníctva majetku na základe zápisov v katastri nehnuteľnosti a kontrolou poistenia majetku neboli zistené nedostatky.

Ďalej kontrolou vykonania inventarizácie za rok 2008 boli zistené viaceré porušenia zákona o účtovníctve, keď inventúrne súpisy neobsahovali názov účtovnej jednotky, deň začatia a deň skončenia inventúry, mená a priezviská a podpisové záznamy osôb zodpovedných za zistenie skutočného stavu majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov. Niektoré inventúrne súpisy boli nahradené obratovými predvahami účtov. Mesto nevykonalo inventarizáciu účtu opravné položky a nezaúčtovalo inventarizačné rozdiely do roku 2008.

4.2 Nakladanie s majetkom

MZ neschválilo predaj projektovej a inej dokumentácie a postúpenie práv a záväzkov súkromnej firme, týkajúcich sa priemyselného parku Pereš, čím došlo k porušeniu zákona č.

138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o majetku obcí“) a Štatútu mesta Košice. V uvedenom prípade išlo o schvaľovanie predaja majetku nad určenú hodnotu v zásadách hospodárenia s majetkom mesta. Mesto schválilo v rámci druhej úpravy rozpočtu mesta len jeho navýšenie o čiastku, za ktorú bola vyššie spomínaná dokumentácia odpredaná.

Kontrolou dodržiavania pravidiel prenajímania majetku mesta bolo zistené, že mesto uzatvorilo v roku 2005 so súkromnou obchodnou spoločnosťou nájomnú zmluvu, predmetom ktorej bol prenájom pozemkov o celkovej výmere 60 000 m² za účelom realizácie a prevádzkovania golfového ihriska v lokalite Alpinka. Výška nájomného bola stanovená dohodou zmluvných strán vo výške 0,04 eur/m²/rok na dobu 10 rokov, t.j. do roku 2015. V zmluve sa nájomca zaviazal do 30 dní od podpísania zmluvy vypracovať geometrický plán. V dodatku č. 2 zmluvy boli prenajaté pozemky rozšírené o výmeru 290 m². Kontrolou bolo zistené, že geometrický plán bol vypracovaný až 36 mesiacov po zmluvne dohodnutom termíne, pričom spresnil prenajímanú výmeru pozemkov, ktorá bola vyššia o 18 636 m², za ktorú nebolo platené nájomné mestu do 30.01.2009. Ďalej bolo zistené, že základná výška ročného nájomného v zmluve bola dohodnutá v rozpore s platnými Pravidlami prenajímania majetku mesta Košice, podľa ktorých mala byť cena stanovená ako 10% z hodnoty pozemku podľa hodnotovej mapy, t.j. v sume 3,27 eur/m²/rok. Taktiež v uvedenej nájomnej zmluve neboli vyšpecifikované podmienky vysporiadania stavieb (parkovisko, clubhouse) na prenajatom pozemku. Mesto tým, že prenajalo pozemky za nižšie nájomné ako bolo stanovené v platných pravidlách prenajímania a neurčilo presné podmienky vysporiadania zrekonštruovaných a postavených stavieb v prípade ukončenia nájomnej zmluvy porušilo zákon o majetku obcí. Zároveň mesto uvedeným konaním krátilo svoje príjmy v celkovej sume 675 009,26 eur. V januári 2009 boli predmetné pozemky dané do správy Mestským lesom Košice, a.s., ktoré so súkromnou spoločnosťou v rámci dodatku č. 3 k predmetnej nájomnej zmluve upravili prenajatú výmeru pozemkov v súlade s geometrickým plánom, avšak cena za prenájom bola opakovane v rozpore s platnými pravidlami prenajímania. Dodatkom č. 3 bola predĺžená doba nájmu od 01.01.2009 do 31.03.2018, čím doba nájmu presiahla 10 rokov a mala byť schválená mestským zastupiteľstvom v zmysle Štatútu mesta Košice. Uvedeným konaním bol opakovane porušený zákon o majetku obcí.

Mesto porušilo zákon o účtovníctve, postupy účtovania a zákon o majetku obcí tým, že evidovalo nehnuteľný majetok, u ktorého bol prevod vlastníctva realizovaný v predchádzajúcich rokoch, nezaúčtovalo predaje nehnuteľného majetku do obdobia, s ktorým časovo a vecne súviseli, nezaúčtovalo technické zhodnotenie majetku do príslušného účtovného obdobia.

4.3 Evidencia a stav vymáhania pohľadávok, evidencia záväzkov a spôsob ich vysporiadania

Pri kontrole evidencie pohľadávok týkajúcich sa miestneho poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady a porovnaním so stavom v účtovníctve za rok 2008 bol zistený rozdiel v sume 8 237,99 eur, čo bolo v rozpore so zákonom o účtovníctve.

Kontrolou daňových pohľadávok bolo zistené, že v jednom prípade pri zriadení záložného práva k pohľadávke v sume 34 438,69 eur mesto porušilo zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní a poplatkov“) tým, že neoznačilo vo výrokovej

časti rozhodnutia daňový nedoplatok, ktorý by mal na základe jeho odôvodnených obáv vzniknúť v budúcnosti.

Kontrolou nedaňových pohľadávok neboli zistené nedostatky.

Mesto k záväzkom vyplývajúcim zo súdnych sporov k 31.12.2008 vedených proti mestu, u ktorých bolo možné predpokladať pravdepodobné plnenie povinností, nevytvorilo rezervy v odhadovanej sume 7,97 mil. eur, čím boli porušené postupy účtovania a zákon o účtovníctve.

5 Kontrola plnenia prijatých opatrení

Kontrolovaný subjekt prijal 51 opatrení na odstránenie nedostatkov zistených NKÚ SR pri kontrole hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom realizovanej v roku 2006. Mesto splnilo 24 opatrení, 3 opatrenia splnilo po termíne, 15 opatrení sa priebežne plnilo, 4 opatrenia boli splnené čiastočne, 4 opatrenia neboli splnené a 1 opatrenie kontrolná skupina nehodnotila z dôvodu legislatívnej zmeny pred termínom splnenia opatrenia.

Mesto nesplnilo opatrenie týkajúce sa dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní tým, že kontrolná skupina zistila porušenie zákona o verejnom obstarávaní v 14 prípadoch z 15 vybratých. Ďalej nebolo splnené opatrenie zamerané na dodržiavanie postupov účtovania z dôvodu, že na účte obstaranie dlhodobého hmotného majetku boli evidované stavebné investície, ktoré už boli ukončené, odovzdané užívateľovi, avšak neboli zaradené do majetku a zaúčtované na účte stavby. Dve opatrenia týkajúce sa inventarizácie majetku neboli splnené, pretože inventúrne súpisy a inventarizačný zápis neboli vypracované v súlade so zákonom o účtovníctve. Zistené inventarizačné rozdiely neboli vysporiadané do roku 2008. Dokumentácia o vykonanej inventarizácii pohľadávok a záväzkov neobsahovala všetky vecné i formálne náležitosti v súlade so zákonom o účtovníctve.

Čiastočne bolo splnené opatrenie týkajúce sa zosúladenia zriaďovacích listín s príslušnou legislatívou. Ďalej mesto čiastočne splnilo opatrenie týkajúce sa financovania bežných a kapitálových výdavkov. Kontrolou bolo zistené financovanie technického zhodnotenia parkoviska z bežných výdavkov. Čiastočne bolo splnené opatrenie zamerané na odúčtovanie prevádzkových preddavkov a opatrenie týkajúce sa odstránenia neproduktívnych nákladov.

6 Účinnosť vnútorného kontrolného systému

Hlavný kontrolór mesta vykonával svoju činnosť v súlade s platnou legislatívou.

Kontrolou bolo zistené, že v kontrolovanom subjekte bola nedostatočne vykonávaná predbežná finančná kontrola pri čerpaní bežných výdavkov, čím došlo k porušeniu zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite. Išlo napr. o nedodržanie účelu použitia verejných prostriedkov, nedodržanie pravidiel pri poskytovaní a zúčtovaní preddavkov, nedodržanie zmluvných podmienok, nezabezpečenie maximálnej hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti čerpania verejných zdrojov.

Ďalej bolo zistené, že mesto nemalo účinnú vnútornú kontrolu pri verejnom obstarávaní, predovšetkým pri vykonávaní prieskumov trhu, keď napr. prieskum trhu nebol

vykonaný, prieskum trhu nebol doložený písomnými ponukami uchádzačov, na predloženie ponuky boli oslovované rovnaké firmy, nebola stanovená predpokladaná hodnota zákazky, neboli vypracované správy, nebol zdôvodnený výber záujemcov, resp. úspešného uchádzača.

Zhrnutie

Kontrolou hospodárenia s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami, pohľadávkami a kontrolou plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly v meste, ktoré je sídlom kraja boli zistené nasledujúce porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov:

- zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy neuvedením povinných náležitostí v zriaďovacej listine, financovaním technického zhodnotenia z bežných výdavkov, poskytnutím preddavku bez písomnej dohody, opakovaným nezúčtovaním poskytnutých preddavkov do troch mesiacov, vyplatením ďalšej odmeny, ktorá nebola zmluvne viazaná na vykonanie presne špecifikovanej práce, neúčinným vynaložením verejných prostriedkov za externé personálne služby, nehospodárnym a neefektívnym použitím verejných prostriedkov pri externých právnych službách,
- zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy nesprávnym uvádzaním čerpania kapitálových výdavkov vo Finančnom výkaze o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy a Rozbore hospodárenia,
- zákona o účtovníctve neinventarizovaním všetkého majetku, nedodrzaním obsahovej náplne inventúrnych súpisov, nezúčtovaním inventarizačných rozdielov do roku 2008, nedodrzaním postupov účtovania, nezosúladením evidencie dlhodobého majetku a pohľadávok s ich stavom v účtovníctve,
- zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite nedostatočne vykonávanou predbežnou finančnou kontrolou,
- zákona o verejnom obstarávaní neurčením predpokladanej hodnoty zákazky v čase začatia jej zadávania, neuvedením zákonom stanovených údajov v správe o zákazke, nezaslaním záznamu z otvárania ponúk uchádzačovi, nevyhotovením záznamu z vyhodnocovania ponúk, nevypracovaním správy o zákazke, nezaslaním oznámenia Úradu pre verejné obstarávanie o uzavretí zmluvy s vybraným uchádzačom, nedodrzaním princípu transparentnosti, rovnakého zaobchádzania, hospodárnosti a efektívnosti,
- zákona o majetku obcí zmluvným prevodom majetku bez schválenia mestským zastupiteľstvom, dohodnutím výšky ročného nájomného v rozpore s Pravidlami prenajímania majetku mesta Košice,
- zákona o správe daní a poplatkov nedodrzaním zákonom stanovených náležitostí pri vydávaní rozhodnutia o zriadení záložného práva.

Pri kontrole použitia vlastných bežných prostriedkov bolo zistené nedodržanie finančnej disciplíny v celkovej sume 362 318,89 eur tým, že mesto financovalo technické zhodnotenie majetku z bežných prostriedkov, nedodržalo pravidlá hospodárenia s preddavkami, vyplatilo odmenu, ktorá nebola zmluvne viazaná na poskytnutie presne vyšpecifikovanej služby, neúčinne vynaložilo verejné prostriedky týkajúce sa externých personálnych služieb, nezabezpečilo hospodárne a efektívne použitie verejných prostriedkov pri externých právnych službách. Taktiež bolo zistené krátenie príjmov mesta v sume

675 009,26 eur, pretože mesto prenajalo pozemky na podnikateľské účely za nižšiu cenu ako určovali Pravidlá prenajímania majetku mesta Košice.

Kontrolou neboli zistené nedostatky pri zostavovaní, schvaľovaní rozpočtu a realizovaní jeho zmien, pri čerpaní kapitálových výdavkov a prostriedkov EÚ. Taktiež bol zaznamenaný pozitívny posun pri vymáhaní daňových a nedaňových pohľadávok mesta.

Kontrolovaný subjekt prijal 11 opatrení na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov.

NKÚ SR na základe kontrolných zistení odporúča mestskému zastupiteľstvu:

- pri verejnom obstarávaní tovarov, prác a služieb využívať v čo najširšom meradle elektronické aukcie s cieľom dodržania princípov hospodárnosti, efektívnosti a transparentnosti
- v pravidlách prenajímania majetku mesta stanoviť cenu pozemkov v členení, napr. účel použitia, poloha pozemkov (intravilán a extravilán mesta).